

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Janusz KOCHANOWSKI

RPO-609913-II/08/PS

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00

Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa,

26/06/2009

Pan
Andrzej Czuma
Minister Sprawiedliwości –
Prokurator Generalny
Warszawa

Wielce Łasny Panie Ministrze

Pismem z dnia 20 lutego 2009 r., w oparciu o przepis art. 14 pkt 5 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001, Nr 14, poz. 147 ze zmianami) wystąpiłem do p. Andrzeja Janeckiego - Prokuratora Okręgowego w Warszawie o wszczęcie postępowania przygotowawczego w sprawie dotyczącej zorganizowania w jednym z warszawskich centrów handlowych wystawy „Bodies - the exhibition”. Z doniesień prasowych wynikało bowiem, iż elementami wystawy są całe spreparowane ciała ludzkie oraz wypreparowane i zakonserwowane poszczególne organy. Ekspozyty, ustawione w pozach zaaranżowanych na sceny z życia codziennego były udostępniane do dotykania zwiedzającym.

W piśmie powyższym wskazałem, iż jako Rzecznik Praw Obywatelskich jestem głęboko poruszony organizacją powyższej wystawy i wskazałem, iż w mojej opinii mogło dojść do zaistnienia przestępstwa z art. 262 § 1 Kodeksu karnego. Podkreśliłem jednocześnie, iż nie wydaje się, aby w okolicznościach sprawy mógł zaistnieć jeden z kontratypów mogący uchylać przestępność tego czynu.

W odpowiedzi, Prokurator Okręgowy poinformował mnie, iż zawiadomienie w tej sprawie złożył również Główny Inspektor Sanitarny. Sprawę przekazano do procesowego rozpoznana właściwej miejscowo Prokuraturze Rejonowej Warszawa - Ochota i objęto nadzorem zwierzchnim Prokuratury Okręgowej w Warszawie.

Z dalszej korespondencji wynikało, iż w przedmiotowej sprawie (sygn. akt 1 Ds. 181/09), obejmującej czynu z art. 262 § 1 k.k., art. 231 § 1 k.k., art. 160 § 1 k.k. i art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz.U. z 2000 r. Nr 23, poz. 295 ze zmianami), już w dniu 27 lutego 2009 r. zostało wydane

postanowienie o umorzeniu śledztwa wobec stwierdzenia, że przedmiotowe czyny nie zawierały znamion czynu zabronionego.

W mojej ocenie tak szybkie zakończenie postępowania świadczyło w sposób niewątpliwy o nagannym zaniechaniu podjęcia próby zebrania przez prokuratora dowodów mogących przyczynić się do wyjaśnienia całokształtu okoliczności sprawy.

Podobnego zdania był Prokurator Okręgowy w Warszawie, albowiem w wyniku czynności nadzorczych uznano wydaną decyzję merytoryczną za przedwczesną i zlecono podjęcie na nowo umorzonego postępowania i jego uzupełnienie we wskazanym kierunku.

Postanowieniem z dnia 9 marca 2009 r. śledztwo zostało podjęte. Jak wynika z uzyskanych przeze mnie informacji, w dalszym jego toku, do dnia 28 maja 2009 r. przeprowadzono następujące czynności: przesłuchano 5 świadków, uzyskano opinię biegłych z zakresu medycyny sądowej, uzyskano ekspertyzę sporządzoną przez Wojewódzką Stację Sanitarно - Epidemiologiczną oraz dokonano oględzin eksponatów i tłumaczenia dokumentacji wystawy z języka angielskiego.

Zgromadzone dowody dały prokuratorowi podstawę do wydania w dniu 28 maja 2009 r. ponownego postanowienia o umorzeniu śledztwa.

Pismem z dnia 5 czerwca 2009 r. Prokurator Okręgowy w Warszawie poinformował mnie, iż w związku z ponownym umorzeniem postępowania, akta przedmiotowej sprawy zostaną zbadane w ramach zwierzchniego nadzoru służbowego pod kątem zasadności podjętej decyzji merytorycznej.

Niezależnie od wniosków, do których doprowadzi podjęcie w Prokuraturze Okręgowej w Warszawie wskazanych wyżej czynności nadzorczych stwierdzam, iż bieg przedmiotowego śledztwa budzi moje zasadnicze zastrzeżenia.

Przede wszystkim za niezrozumiałe i niemożliwe do zaakceptowania należy uznać wydanie pierwszego postanowienia o umorzeniu śledztwa. Wypada przy tym podkreślić, iż postanowienie to zostało wydane bez zgromadzenia podstawowych dowodów. W mojej ocenie niedopuszczalne jest, aby w sprawie o takim oddźwięku społecznym prokurator zaniechał wykonania niezbędnych czynności procesowych i zakończył sprawę, najprawdopodobniej licząc na to, iż wobec braku strony pokrzywdzonej jego decyzja nie zostanie poddana kontroli.

Poważne zastrzeżenia budzi także bieg przedmiotowego śledztwa po jego podjęciu w dniu 9 marca 2009 r. W tym zakresie należy przede wszystkim odnieść się krytycznie do przewlekłości postępowania, w którym - jak wskazano powyżej - aż 2,5 miesiąca zajęło przeprowadzenie stosunkowo nielicznych czynności procesowych.

Zastrzeżenia wywołuje także zasadność kolejnego postanowienia o umorzeniu śledztwa. W mojej ocenie bowiem, której dałem wyraz w piśmie do Prokuratora Okręgowego w Warszawie z dnia 20 lutego 2009 r., fakt zaistnienia przestępstwa znieważenia zwłok ludzkich poprzez wystawienie ich na widok publiczny w sposób zaprezentowany na wystawie, nie budzi wątpliwości. Czynności prokuratora powinny być zatem ukierunkowane na ustalenie osób odpowiedzialnych za to zdarzenie. Nie mogę zatem zaakceptować poglądu, zaprezentowanego w tym postanowieniu, iż czyny będące przedmiotem śledztwa nie zawierały znamion czynu zabronionego, w tym przede wszystkim występku z art. 262 § 1 k.k.

Reasumując, w mojej ocenie w śledztwie w przedmiotowej sprawie doszło do oczywistych i rażących naruszeń prawa, polegających przede wszystkim na wydaniu postanowienia o umorzeniu postępowania bez przeprowadzenia niezbędnych czynności procesowych, a także na przewlekłości postępowania oraz błędnej ocenie prawnej zaistniałego zdarzenia.

W związku z tym, przekazując Panu Ministrowi powyższe uwagi, zwracam się z uprzejmą prośbą o polecenie zbadania przedmiotowej sprawy i rozważenie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego wobec prokuratorów odpowiedzialnych za zaistniałe uchybienia.

Łeuz spraz narusz
panu hochwa